

Cécile Pivot

NÉHA KIDERÜL AZ ÉG

CÉCILE PIVOT

NÉHA KIDERÜL AZ ÉG

GENERAL PRESS
KÖNYVKIADÓ

A mű eredeti címe
Mon acrobate

Copyright © Calmann-Lévy, 2022

Hungarian translation © Marczisovszky Anna

© General Press Könyvkiadó, 2025

Az egyedül jogosított magyar nyelvű kiadás.
A kiadó minden jogot fenntart,
az írott és az elektronikus sajtóban
részletekben közölt kiadás és közlés jogát is.

Fordította
MARCZISOVSZKY ANNA

A borítót
KENYÓ ILDIKÓ
tervezte

ISBN 978 615 104 000 3

Kiadja a GENERAL PRESS KÖNYVKIADÓ
1086 Budapest, Dankó u. 4–8.
Telefon: (06 1) 411 2416

www.generalpress.hu
generalpress@lira.hu

Felelős kiadó KOLOSI BEÁTA
Műszaki szerkesztő DANZIGER DÁNIEL
Felelős szerkesztő BALÁSSY FANNI

VÁRLAK, KÉPZELD

Étienne gondosan ügyelt arra, hogy a jelenlétemben pakoljon. Remélte, még meggondolom magam. Bármi kibukhatott volna belőlem, mondjuk: „Nem akarom, hogy elmenj” vagy „Ne hagyj egyedül!”, és ő úgy dönt, marad. Egyetlen mozdulat elegendő lett volna, ha megfogom a kezét, számát a bőréhez érintem. Szavak nélkül is értettük egymást. Én azonban szemrebbenés nélkül néztem végig, ahogy összeszedi a holmijait. Mintha a végtelenségig húzta volna az indulást. Aztán egy reggel mégiscsak elkészült.

– El kellene menned ebből a lakásból, Izia. Addig nem leszel jobban, amíg itt maradsz – mondta ezredjére. Várta a liftet, karján csomagok. Ha elmennék, ki kellene ürítenem Zoé szobáját. Kartondobozokba kellene pakolnom a játékait, a ruháit, a könyveit, a füzetait, szemeteszsákokba kellene raknom a fölösleges, tönkrement cuccokat. Kiselejtezni Zoé életét. Erre nem voltam hajlandó, és Étienne pontosan tudta ezt. Zoé szobája volt az egyetlen, ami megmaradt nekem.

Hangja fátyolosabb volt a szokásosnál, lassabban formálta a szavakat, láthatóan igyekezett uralkodni az érzelmein. Nem válaszoltam.

Étienne nem érezte már otthon magát a lakásban. Az otthonunkból „ez a lakás” lett. Úgy sejtetem, iszonyodik tőle.

– Amint berendezkedtem, jelentkezem. – Nem vette le rólam a szemét. – Merthogy várlak, képzeld!

A vállamnál fogva kellett volna megráznia, hogy reagáljak valamit. Én biztosan nem álltam volna meg a helyében. Néztem a villogó fényt, szemem a lassan érkező lift ajtajára meredt, a motor zúgására, a csikorgó csigákra összpontosítottam.

Sírt. A fejét elfordította. Ez a kifejezés, „képzelj”, nem vallott rá. Volt benne valami gyermeteg. Magam előtt láttam egy kisiút, ahogy keresztbe font karral, lábára szegezett tekintettel nagy hangon, durcásan kimondja.

Megjött a lift. Étienne kinyitotta az ajtaját, belépett és eltűnt, most már nem emelte rám a tekintetét egy másodpercre sem. Láttam a mozdulatait magam előtt. A csomagokkal egyensúlyozó Étienne kitolja a vállával a földszinti üvegajtót, keresztülsétál az előtéren, könyökével oldalról benyomja az *Ajtó* gombot, ami rövid hangot hallat, majd a két szabadon maradt ujjával, a középső és a mutatóujjával maga felé húzza a kilincset. Az utcáról beszüremkedett az autók és a járókelők hangja, először az előtérbe, majd fel a lépcsőházba. Végül, ahogy csukódott az ajtó, a kilincs tompán kattant egyet. Csend.

Visszamentem a lakásba, és bezártam a bejárati ajtót, mozdulataim ugyanolyan óvatosak voltak,

mint éjjel, amikor lábujjhegyen kiosontam a hálószobából, mert nem tudtam aludni.

Attól tartottam, Étienne meggondolja magát, és visszajön. Vártam. Elment.

Végre nem noszogat, hogy keljek fel, húzzak tiszta ruhát, nem erőltet belém ételt, nem fogja meg a kezem, nem enged nekem vizet, nem virraszt velem, amikor álmatlanság gyötör vagy zaklatottan alszom, nem rángat ki a letargiából, nem emlékeztet, hogy időpontom van az orvosnál, nem veszi fel helyettem a telefont. Nem gondoskodik többé rólam, erről az élettelen, engedelmes masszáról, amivé váltam. Hányszor tettettem alvást, amikor mellém ült beszélgetni, mert egy kis gyengédségre vágyott? Csakhogy én semmit sem tehettem érte.

Zoé halála maga alá gyűrte az életünket. Mindkettőnk életét és a kapcsolatunkat is. Nem szóltam többé hozzá. Lassacskán alakult így, nem voltam tudatában. Nagyobb fokú tudatossággal sem alakult volna másként. Menet közben feladtam a közös nyelvünket, a csak neki szánt mozdulatokat, szavakat, figyelmességet. Néztem őt, de valójában nem láttam. Hozzáérttem, de nem ismertem meg. Azt akartam, hogy elmenjen. Végül engedett. Zoé akkor már tizennégy hónapja halott volt.

A SZOBA

Miután Étienne elment, végre szabadon járkálhattam Zoé szobájába. Senki nem akart lebeszélni róla. Lezuhanyoztam, fürdőköpenybe bújtam, és már mentem is vissza. Semmilyen illatot nem akartam bevinni, szerettem volna, ha a szobában minden pontosan ugyanolyan marad a lehető legtovább, ezért mielőtt Zoé ágyára feküdtem volna, az íróasztalához vagy a földre ültem volna, kizárólag parfümmentes szappannal mosakodtam, illatmentes mosószert használtam. Most már senki nem vitt álmomban az ágyunkhoz.

Zoé ágya felett a polcon ott sorakozott a *Csodálatos Lények*-sorozat minden kötete, aminek szerzője és illusztrátora vagyok. Ezeket a gyerekkönyveket a lányomnak köszönhetően írtam.

A születése előtt szabadúszó grafikusként dolgoztam különböző kiadóknál és kommunikációs ügynökségeknél. Rendszeretlen, szerény jövedelem volt. Amikor anya lettem, elengedtem a szakmai kihívásokat. Én is egy lettem a nők közül, akiket mélységesen megvettem fiatal koromban, akik nem dolgoznak teljes állásban, és csakis olyan munkát vállalnak el, amihez tényleg kedvük van. Valójában élveztem ezt a helyzetet. Megfestettem a magam nagy képeit, ahol kiélhettem a vágyai-

mat. Étienne szerette volna, ha kiállítok, de én nem akartam, nem voltam megelégedve a festményekkel. Legjobban az *Erőszak*-sorozatomat szerette, egy triptichont, de csak az első részét tartottam meg belőle. Úgy képzeltem, hogy a festmény nézője egy *voyeur* bőrébe bújva egy sötétbe borult, üres helyiségből az ablakon át kémleli a szemközti vörös téglás, nyolcemeletes épület lakóit. A házban minden szinten három-három lakás, és amíg némelyik üresen áll, a többi a mindennapi élet szokványos jeleneteit tárja a néző elé: az első emeleten egy férfi a mosogatótál fölé hajol; egy pár a kanapéra rogyva a mobilját nyomkodja a nappaliban; egy másik láthatóan unatkozik, és az ablakon bámul kifelé; egy fiatal lány megy fel a lépcsőházban; egy kisfiú pizsamában ül az ágyában, amíg az anyukája a konyhában tüsténkedik; a hetediken balra fiatalok egy dohányzóasztal köré kuporodva beszélgetnek a földön, az asztalon tányérok, üres sörösüvegek és pizzamaradékok; a jobb szélső lakás hálószobájában a tévé halványan megvilágítja a szoba hátsó részét, ahol egy falhoz szorított nő próbálja eltolni magától az őt ostromló férfit, akit hátulról látunk.

Az *Éjjel és nappal*-sorozatomban ugyanarra a vászonra ugyanazt a helyszínt festettem meg éjjel és nappal: egy benzinkutat, egy párizsi metrómegállót, egy önkiszolgáló mosodát és egy kocsmát. De csaltam, parányi eltérés volt a kettő között, más-más volt a perspektíva. Ezekkel a festményekkel arra

kerestem a választ, valóban nyugtalanítóbb-e az éj-jel, mint a nappal.

Zoé kétévesen beszélgetni kezdett az állatokkal, a fákkal, a növényekkel, de a tárgyakkal és a bútorokkal is. A világában minden vagy majdnem minden élő volt. A kiskanál örömmel zuhanyozott a mosogatógépben, a ceruzát finoman kellett kihegyezni, nehogy fájjon neki, a szobor szerette volna, ha megtisztítják a madárürüléktől, az elvesztett kesztyűk biztosan egyedül érezték magukat, a szappant az utolsó darabkáig el kellett használni, hogy minél hosszabb élete legyen, a plüssöket gondosan egymás mellé ültette, nem pedig egymásra, hogy kapjanak levegőt, és kényelmesen legyenek. Azt magyarázta, kapcsolatba lépett bizonyos tárgyakkal. Még most is hallom, ahogy a fülembé súgja: „Látod, mama? Ebben a szobában a tárgyak nem beszélnek velem. Az az íróasztal viszont mond valamit.”

Zoének nem volt kétsége afelől, hogy az élettelen tárgyak figyelnek bennünket és hallják minden szavunkat. Nemesyszer azon kaptam, hogy mozdulatlanul mered egy pontra, ahol én semmi különöset nem látok. Csak akkor taposott a fűre, ha nem volt más út. Ilyenkor, ha nem láttuk, lábujjhegyen, gyorsan szedte a lépteit. Ha letapossuk a fűvet, panaszkodott, megöljük a rovarokat a cipőnk talpával. Emlékszem, sírógörcsöt kapott, amikor ki kellett vágni két beteg platánt az utcánkban. Zoéval nem volt könnyű az élet, de mindennapi, szokványos

sem. Mi tagadás, a túlzott érzékenysége nyugtalanított. Mi lesz vele később, amikor háborús jelentekek, megkínzott állatokról készült videók kerülnek a szeme elé, vagy amikor eljutnak hozzá a legalábbalóbb hírek?

Az apjával úgy döntöttünk, tiszteletben tartjuk a hóbortjait, és hagyjuk, hadd nőjön szabadon, saját belátása szerint. Az egyedisége nem jelentett nehézséget a mindennapokban, nem árasztott el mindent, és Zoé magától is megértette, mások előtt tanácsosabb hallgatni arról, milyen különleges viszonyt ápol a világgal. A *Csodálatos Lények* első könyvében egy elkényeztetett kislány, Julie plüsskutyáját szólaltattam meg. A kislány azt játszotta, hogy összetapossa a plüss, csúnyán beszél és nem törődik vele, mígnem egy nap, amikor a kutya már nem bírta tovább, megszökött. Akadtak más mesék is. Zoé kedvence egy párizsi iskolaudvaron álló gesztenyefáról szólt, amire senki nem figyelt. Az unatkozó gyerekek belerúgtak vagy a kérgét tépkedték. Egyetlen kisfiú, Gaspard viselkedett másként, akit a többiek kiközösítettek. A fa a szünetek alatt a bizalmasa lett. Különleges barátság szövődött közöttük.

Ha megosztottam Zoéval egy ötletemet, a képzelete szárnyalni kezdett, amivel újabb és újabb történeteket ihletett. A beszélgetéseinkből születő csodálatos lények érzései számára magától értetődőek voltak. Zavarba ejtő könnyedséggel helyezkedett a helyükbe. *A csodálatos gesztenyefa?*

– A leveleivel beszél, és reszket a törzse, érted? –
magyarázta.

A *Csodálatos Lények* nem aratott hatalmas sikert.

A játék babákban viszont semmilyen életjelet
nem látott, utálta őket.

Az évek során némileg eltávolodott a tárgyaktól.
Fogalmazzunk úgy, hogy már nem olyan nyíltan
élte meg a kapcsolatát velük és a természettel. De a
különleges kapocs azért megmaradt. Abból láttam,
ahogy a dolgait rendezgette, ahogy simogatta, ta-
kargatta, dugdosta némelyiket, nehogy az apja vagy
én kidobjunk valamit. A kérdései arról árulkodtak,
hogy továbbra is nehezebbre esett megkülönböztetni
az élőt a nem élőtől. Senki nem tudta volna elhitetni
Zoéval, hogy az ég nem egy indulatos aggastyán,
a bolygó nem egy életerős nő, a tenger nem egy min-
denre elszánt fiatal lány, a hegyek nem kicsattanó
erejű férfiak.